

SLOVENEK

Naročnina za državo SHS: do preklica: po pošti mesečno Din 14...

Cene inseratom: Enostopna petlinjska vrsta mali oglasi po Din 1-50 in Din 2-...

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici številka 6/III. Rokopisne ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Političen list za slovenski narod.

Uprava je v Kopitarjevi ul. 6. - Račun pošne hran. ljubljanske št. 850 za naročnike in št. 349 za oglase, zagreb 39.011, sarajev 7553, praška in dunaj 24.797.

Nervoznost slovenskih demokratov.

Nervoznost se je nastanila v uredništvu »Jutra« in demokrati stranki v Sloveniji, ki pušča svoje vidne sledove v »Ju-ovih« stolpih. Demokrati centralistični gospoda se od nervoznosti tresijo, iz-oblja duševno ravnotežje in v zagati, v katero je zašla s svojim centralizmom, piše tuzitazije, ki spominjajo na izmišljene de-ktivske romane.

nik parlamentarnega kluba je v Beogradu, kjer je zaenkrat še narodna skupščina. Tam se zagovarja kot politik z voditelji raznih strank, kakor z Davidovičem, z raz-nimi opozicionalno- navdahnjenimi poslan- ci radikalne stranke, z g. Balugdžićem, ki se redno prikaže na političnem pozorišču v Beogradu, kadar duhajo politiki, da bi se utegnili kaka večja sprememba proti radikalnemu režimu izvršiti, pa še z mnogimi drugimi, kakor je običaj pri gibčnih političnih voditeljih, samo s Pašičem se ne zgovarja.

vzdihnil! Pomislite, gospodje demokrati, vsak dan, ako bi on a hotela, toda ona noče, ker se nikdar ne postavlja na pro- daj, ker ni iz kova slovenskih demokra- tov, Kako neumno, kajne, kako zavože- na politika SLS, ki noče efemernih uspe- hov z vstopom v vlado, da bi s tem podal- šala življenje ohromelemu centralizmu!

njegova izvajanja kolikor se tičejo Sloveni- je, popolnoma pogrešna. Pobija njegov pre- dlog, naj bi bili duhovniki državni uradni- ki. O razmerju cerkve do države imajo si- cer lahko poslanci razne nazore, toda pri današnjem pravnem stanju ima država dol- žnost skrbeti za duhovnike. Danes je tako, da nekateri duhovniki nič ne dobe, neka- teri pa jako malo. Upokojene duhovnike pu- stijo naravnost stradati. Govornik zahteva, da skrbi vlada za primeren kredit za vse one predloge, ki jih je govornik stavil že v sekciji.

Slab položaj vlade.

PRAZNE KOMBINACIJE REŽIMSKIH LISTOV.

Belgrad, 18. decembra. (Izv.) Kljub navideznemu političnemu miru se z goto- vostjo lahko trdi, da položaj vlade še ved- no ni utrjen. Začasnem sporazumu z džemijetom in Nemci je samo navidezno okrepil vlado, režim pa preživlja še večjo krizo. Zato se v političnih krogih gleda na položaj, kakor da bi se vlada nahajala v demisiji in se ustvarjajo najrazličnejše kombinacije o novi vladni koalicioni. To stu- nje še najbolj vzdržujejo sami radikali, ki o nekaki koalicioni z Jugoslovanskim klub- om povsod, posebno po svojih listih piše- jo in govorijo kakor o že gotovi stvari. Pi- šejo o pogojih in pogajanjih, dasiravno so vse te prazne kombinacije re- žimskih časnikarjev, da pri- krijejo, kako se ruširežim. Po- slanci SLS najodločneje dementirajo take vesti in zatrjujejo, da bodo proti sedanje- mu režimu vodili še nadalje najostrejšo

opozicijo? Radikali pa z izražanjem takih želja samo dokazujejo, v kaki stiski se nahajajo. Z dosedanjimi političnimi meto- dami pa se iz nevzdržnega položaja ne bo- do mogli izkoptati.

KRALJEVA ODSOTNOST.

Belgrad, 18. dec. (Izv.) Kralj se še ved- no ni vrnil v Belgrad in se njegova odsot- nost v političnih krogih močno opaža in mnogo ter na razne načine komentira. Brez ozira na to, kakšen pomen in značaj je ime- lo bivanje kralja v Parizu, se najbolj na- glaša dejstvo, da se kralj iz Pariza ni vrnil v Belgrad, temveč se je peljal naravnost v Sarajevo, kjer še vedno biva. Nekateri krogi vidijo v tem ponoven dokaz za nasprotja med Pašičem in najvišjimi krogi. Gotovo pa je, da je odsotnost kralja važna za re- šitev krize, oziroma za izvršitev rekonstruk- cije vlade.

Čiščenje v demokrati stranki.

Belgrad, 18. decembra. (Izv.) Ob vsa- ki vladni krizi se opaža pri demokratih za- nimiva sprememba njihovega nastopanja. Kadar vlada uredi svoje račune z džemijetom in Nemci in jim izplača predložene rač- une ter si na ta način zagotovi približno večino, takrat on del demokratov rohani in besni proti vladi. Nepoznavalec razmer bi mislil, da so ti demokratje v resnici varhi pravice in poštenosti v javni upravi. Čim pa se pokažejo na obzorju prvi znaki krize, ti demokratje zavzamejo povsem drugo tak- tiko. Na vse mogoče načine se poskušajo vrniti v vlado in o koristih take jugoslo- vanske in strogo centralistične vladne ko- alicioni prepričavajo radikale na aranžiranih sestankih, v javnosti pa delajo razpolože- nje potom svojih glasil. Taki ponovni na- stopi demokratov škodujejo enotni akciji opozicije in do danes še vedno ni moglo priti do ustanovitve močnega opozicional- nega bloka, ki bi bil bolj kot kdaj prej po- treben, da se onemogoči nadaljevanje Pa- šićevega režima, ki se mu majoje, tla in ki se poskuša rešiti na razne načine. Od lo- mokratov je veliko odvisno, če se bo Pašič obdržal ali ne. Značen korak k ozdravlje- nju teh nezdravih razmer v demokrati stranki je bil storjen danes. Svetozar Pri- bičević je namreč podal ostavko na

članstvo glavnega odbora demokrati stranke in s tem sledil svojemu tovarišu dr. Krizmanu, ki je isto storil že pred par dnevi. Zunanji povod temu odstupu so spori v mladinski organizaciji demokra- ske stranke, v kateri glavni odbor na za- htevo zagrebške organizacije ni hotel inter- venirati. Sicer pa je ta izstop samo logična posledica Pribičevićevih političnih metod, ki so glede strankarstva povsem enake Pa- šićeve v im metodam. S tem je storjen tudi prvi obširnejši korak za razpad demokra- ske stranke na dva dela; na eni strani Pri- bičević, dr. Krizman, dr. Luki- nić in Wilder; rečeno pa je, da se bo- do slovenski demokrati z dr. Zerjavom na čelu tudi pridružili tej skupini, ki bo predstavljala torej ljudi, pod katerih režim- om se je najbolj razpasla korupcija; na drugi strani pa je Davidović z večino srbskih demokratov, ki so že od nekdaj ne- voljno gledali na početje Pribičevića in dr. Zerjave. Pod pritiskom poštenega javnega mnenja, kakor ga v parlamentu najodloč- nejše zastopa Jugoslovanski klub, proces razčiščevanja tako v radikalni kakor tudi v demokrati stranki počasi, a vztrajno na- preduje. Koruptnemu režimu se ne obča več dolga doba življenja.

Razgovori dr. Korošca z voditelji strank.

Belgrad, 18. decembra. (Izv.) Pred- sednik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je danes delj časa konferiral s poslan-ikom Balugdžićem. Vršile se bodo tudi še konference z voditelji demokra- tov Ljubo Davidovićem in dr. Vojo Marinkovičem. Kakor smo zvedeli, je dr. Korošec pozvan za prihajajo dne na raz- govore tudi z nekaterimi voditelji radi- kalov.

Seja finančnega odbora.

Proračun ministrstva za vere in pošte sprejet. Belgrad, 18. dec. (Izv.) Kljub parla- mentarnim počitnicam je imel finančni od- bor danes sejo. Na dnevnem redu je bila razprava o proračunu ministrstva za vere. Poslanec Pušeniak je zahteval, da se

proračun ministrstva za vere v smislu usta- ve tako uredi, da bo vsaka veroizpoved do- bila toliko, kolikor ji pripada po številu vernikov. Zalibog se katoliška veroizpoved še vedno zapostavlja. Zahteva kredit za iz- plačilo draginjskih doklad katoliški duhov- šćini in zvišanje kredita za prosvetne katoliške ustanove in zlasti za semenišča. Polemizira z izvajanjem zemljoradnika Mileti- ča in ga poziva, naj gre v Slovenijo in se tam osebno prepriča o neistinitosti njego- vih trditve, ki jih je dobil skorogotovo od g. Pucija.

Poslanec dr. Kulovec se bavi naj- prepj z izvajanjem demokrata Vukosavljevića, ki je z višjega stališča načelno govoril o pomenu verstva in o odnošajih cerkve do države. On se z njegovimi nazori sicer ne strinja povsem, vendar pa je marsikatera njegova misel bila dobra za mirno rešitev tega važnega vprašanja. Dalje polemizira z izvajanjem poslanca Miletića in dvomi o istin- nosti njegovih podatkov, ker ve, da so vsa

V razpravi o proračunu za ministrstvo za pošte je grajal poslanec Pušeniak stalno poslabšanje poštnega prometa. Po- sebno se je zavzel za izboljšanje prometa v gornjegrajskem okraju, zahteval je uredi- tev vozne pošte in zvišanje prejemkov za spremljevalce pošte na vlakih. Zahteval je pojasnila radi tantijeme od 2 dinarjev od vsakega ocarinjenega poštnega paketa in protesta proti tej obremenitvi. Omenja tu- di pritožbe slovenskih gospodarskih krogov zaradi izročitve 30 milijonov dinarjev od strani ljubljanske pošne hranilnice na cen- tralo v Belgrad, ki je dala ta denar na raz- polago belgradskim velebankam po 3 od- stotke. Govornik zahteva, da se ta denar vrne v Ljubljano in da na razpolago slo- venskim gospodarskim krogom. Zahteva dalje oprostitve poštnih pristojbin za vse zadrage. Omenja, da se denarne pošiljave za vojake v Bosni in Makedoniji pogosto iz- gube in zahteva pojasnila in preiskavo. — Proračun je bil nato sprejet neizpremenjen.

Popoldne je finančni odbor prešel na razpravo o proračunu ministrstva prosvete. Poslanec Vesenjaka se je posebno za- vzel za potrebe slovenskega vseučilišća in je pozval ministra, naj se na Fcu mesta prepriča, kaj se je v Ljubljani ustvarilo z ljubeznijo in dobro voljo. Po dosedanjih uspehih in z ozirom na reputacijo pred- stavnikov našega najvišjega zavoda posla- nec Vesenjaka obširno utemeljuje vse pre- dloge, ki jih je stavila vseučiliška uprava in Jugoslovanski klub in se zlasti zavzema za medicinsko in tehnično fakulteto. Te zahte- ve je s stvarnimi razlogi podprl in apeliral na vladno večino, da jih sprejme.

Belgrad, 18. (Izv.) Na današnji seji finančnega odbora sta ministra za finance in prosveto zahtevala od poslanca Vesen- njak a seznam vseh neodločljivih zahtev za slovensko univerzo. Minister prosvete je obljubil, da pride po pravoslavnih praz- niki osebno v Ljubljano.

SEJA MINISTRSEGA SVETA.

Belgrad, 18. decembra. (Izv.) Danes se je vršila seja ministrskega sveta, na ka- teri so razpravljali o položaju na Grškem vsled izida volitev. Vlada bo pozvala kra- lja, da se čimprej vrne domov. Glede pred- ujmia za uradnike še ni padla nobena od- ločitev, ker finančni minister ni pristal še na tozadevni predlog. — Minister pravde je referiral o zakonu o sodnikih. Sklenjeno je bilo, da naj veljajo za sodnike iste plače, kakor so določene v uradniškem zakonu. Glede specialnih doklad pa bo zadeva regu- lirana potom posebne naredbe. — Mi- nister prosvete je poročal o svojih naknad- nih kreditih, ki znašajo okoli 90 milijonov dinarjev.

Zmaga republikancev v Grčiji.

Kralj pozvan na odhod. Atene, 18. dec. (Izv.) Pri volitvah so dobili večino pristaši Venizelosa in repu- blikanci. Tudi med venizelisti je mnogo re- publikancev. Zato smatrajo, da je dinastični kriza neizogibna. Odhoda kraljevega pričakujejo vsak trenutek. Včeraj je zboroval ministrski svet, ki je izdal o poteku seje sledeči komunikacije: Z ozirom na sestanek konstituante v najkrajšem času smatra vla- da za umestno opozoriti kralja, da zapusti deželo, dokler ne bo konstituant določila bodoče oblike vladavine.

Radič se še ne vrne.

Zagreb, 18. dec. (Izv.) Povodom vesti o Radičevem povratku v domovino se je vaš dopisnik razgovarjal z uglednim članom vodstva HRSS, kjer je zvedel, da o Radičevem povratku ni še ničesar določeno. Po mišljenju vodstva HRSS se Radič še ne bi smel tako kmalu vrniti, ampak počakati, kako se bo razvijal politični položaj v Angliji, da poskusi vse, kar bi se dalo doseči. — Z ozirom na poskuse sedanje vlade, da se napravi naskok na Radičevo skupino, smatra vodstvo HRSS, da je to samo efemeran pojav, kajti takih poskusov je bilo že dovolj, pa še nobeden ni uspel. Po mnenju vodstva HRSS naj bi ostal Radič v inozemstvu do prihodnjih volitev, ako pa bo izgledalo, da teh še dolgo ne bo, naj bi odpotoval še v Ameriko ali pa v Francijo v svrhu oropogande za hrvatsko stvar.

ZADUŠNICA ZA DR. FRANKA.

Zagreb, 18. dec. (Izv.) Včeraj je bila v Zagrebu zadušnica za pokojnega dr. Franka. Maše so se udeležili voditelji stranke, meščanski klub in društvi »Kvaternik« in »Katarina Zrinjska«. To je prvičkrat po prevratu, da se je javno obhajal spomin na dr. Franka.

VLADNA KRIZA V POLJSKI.

Varšava, 18. dec. (Izv.) Thugut je vrnil mandat za sestavo vlade zato, ker so krščanski demokrati izjavili, da ga bodo podpirali le v slučaju, če se bo mogel opirati vsaj na 223 poljskih glasov. Tudi narodni demokratje so stavili sledečo zahtevo. Ker tem željam ni mogel ugoditi, je Thugut svoj mandat vrnil.

FRANCOSKI POSLANIK PRI VATIKANU

Rim, 18. dec. (Izv.) Novo imenovani francoski poslanik pri Vatikanu Dulcet je danes izročil svoje poverilnice.

POSOJILO OGRSKI.

Pariz, 18. dec. (Izv.) Tip mednarodnega posojila za Ogrsko bo nekoliko podoben obliki avstrijskega posojila, nekoliko pa bodočemu nemškemu posojilu. Pri avstrijskem posojilu so prevzele velesile jamstvo za povračilo dolga. Ogrska pa bo morala jamčiti sama.

Iz zunanje politike.

* *Politična kriza na Poljskem*, ki je privredila do demisije kabineta Witosa, predsednika ljudske stranke, se je imela razplesti tako, da bi predsednik republike poveril vlado Thugutu, predsedniku stranke Wyzwolenija, ki je radikalno ljudska. Ta razplet bi pomenil preobrat na levo. Toda proti temu so se vzdignili vsi desničarji in zapretili, da mobilizirajo fašisti. Nato je predsednik sestavo vlade poveril Grabskemu.

* *Nemško-francosko razmerje* se vidno izboljšuje. Nemška vlada je tudi v Bruslju izročila noto, v kateri izjavlja, da je pripravljena pogajati se glede ruhrskega vprašanja tudi z Belgijo. Ta nota je napravila v Belgiji zelo dober vtis. Medtem je došel v Berlin tudi odgovor Poincaréja, ki je jako zadovoljiv!

* *Angleška vlada* pripravlja prestolni govor, s katerim se 8. januarja otvori parla-

ment. Tudi liberalci so med seboj nezdni, ker eni zagovarjajo sodelovanje z delavsko stranko, drugi pa bi radi šli s konservativci. Panes ni skoro nobenega dvoma več, da kralj poveri vlado Macdonaldu. Za to rešitev je predvsem Lloyd George, ki se nagiblje zdaj na levo. Organ L. P. »Daily Herald« je slejkoprej proti vsaki koaliciji.

* *V Nemčiji se z novim letom odpusti* okoli 500.000 uradnikov! — Javno mnenje je sprožilo tudi idejo, da se železnice, ki imajo ogromen dolg, izroče privatnikom v last in upravo. Akcije naj bi kupile velike družbe.

* *Francija in Vatikan.* Namesto Jonnarta je francoska vlada imenovala za svojega poslanika pri Vatikanu g. Douleteta, dosedanjega poslanika v Bukaresti. Francija ima namen ostati z Vatikanom v trajni diplomatski zvezi, kar nekoliko vzmira svobodomislece, nikakor pa ne ogromne večine francoskega prebivalstva.

* *Problem Sredozemskega morja.* Te dni se ratificira angleško-francosko-španska pogodba glede Tangerja. Italija je po markiju Avezzaniju v Parizu protestirala proti temu, da ni bila povabljena k soudeležbi pri pogajanjih, je pa dobila odgovor, da se ta pogajanja tičejo samo Anglije, Francije in Španije. V zunanji politiki Mussolini očitno ne žanje posebnih uspehov.

* *Avstrijska narodna skupščina.* V novoizvoljeni avstrijski narodni skupščini so uvedli socialisti ostro opozicijo proti vladi in obstruirali. Zadnje dni se je med vladno večino in socialisti dosegel sporazum ter je sedaj parlamentarnemu delu pot prosta.

»Neodvisno glasilo«.

Dne 16. decembra je »Slovenski narod« v svojih dnevnih vesteh zapisal ponesne besede: »Slovenski narod« je in ostane neodvisno glasilo naše napredne javnosti, ki ni vezan na to ne na ono politično stranko.

Tako je pisal »Slovenski narod« dne 16. decembra.

Toda že dva dni kasneje, 18. decembra ga je doletela zaslužena kazen. »Jutranje novice« so tega dne priobčile članek z naslovom: »V kabinem ribarij«, kjer stoji doslovo:

»Da se ne bo dalje slepomišlilo, naj povemo tudi vzrok tega odstopa (odstopa raznih gospodarjev iz upravnega sveta »Narodne tiskarne, o čemur smo tudi mi poročali, op. ur.). Familija Tavčar je prodala svoje delnice Vladimirju Arku v Zagrebu, za katerim stoji bankna skupina »Slavenske banke« (Praprotnik-Zerjav) ter stoji izplačilo kupnine pod garancijo te banke. En del kupnine je plačan tudi s tem, da je dr. Ivo Tavčar postal zastopnik Slavenske banke. Stvar je torej čisto jasna. »Slovenski narod« je postal glasilo Slavenske banke in politične skupine, ki stoji za banko in ki ima v tej banki glavno oporo — to so demokratski mladini. S tem je povedano vse, zlasti tudi to, kar smo hoteli dokazati, da je »Slovenski narod« kupljen in da ni več — neodvisno glasilo.«

Zanimivo je, da »Slovenski narod« na te ugotovitve ni odgovoril niti besedice. »Narode molči — cum tacet, clamat!

Čudne stvari nam je prinesla svetovna vojna in njej sledeči prevrat. Najprej inter-

nacionalne finansierje, s temi vred pa tudi kupovanje časopisja in javnega mnenja. Toda pri nas ta stvar ne pojde tako lahko in gladko. Banke lahko kupujejo papir, lahko kupujejo tiskarne, lahko kupujejo žurnaliste, ampak eno se ne da kupiti, in to je zavest in poštenost slovenskega ljudstva.

Svojim somišljenikom, zlasti po deželi pa priporočamo, da posebno sedaj, ko »Narode« in z njim istovetno »Jutro« tudi znanim našim pristašem ne prizanašata s svojo čifutskovsiljo reklamo, vsem svojim ljudem povedo, kdo in kaj sta »Narode« in »Jutro«. To je treba ljudem povedati in jim razložiti in jih poučiti. Vekekapitalistični strup iz Judeje mora iz dežele ven! Ne pozabite na to pri agitaciji za naše liste!

Politične vesti.

+ Iz stare fregate v Knaflijevi ulici so začeli te dni grmeti kanoni na celi črti. Družba Arko & Comp. jih je velela nabasati z najbolj smrdljivim smodnikom. V »Narode« od 19. t. m. kar mrgoli najbolj pijan-skih izrazov: »politični kolofotertjke«, »mo-hamedanski defetistice«, »en fingrate«, »voden-i močnik«, »so jo polomili«, »klerikalni cirkus« itd. S takimi argumenti se trudi »Narode« dokazati, da revizionistična, avtonomistična politika SLS nima uspeha, da se je javnost naveličala »federalizma«, da stremlje za »pozitivno politik«, to je, za sodelovanjem s Pašičevim režimom, skratka, rad bi ata »Narode« ustvaril razpoloženje za najnovejšo akcijo belgrajske vlade, da s pomočjo izvestnih bank kupi več listov, podkupi nekatere hrvatske politike in tako umetno ustvari režimu prijazno atmosfero v prečanskih krajih. Režimski kanonirji so tako vneti za svoje delo, da bodo kmalu vsi municijo pripravili. Čez par dni že ne bodo imeli več kaj pisati, kajti zdaj se je publika naveličala njihovih klobas o »pozitivni politiki«, »jadranski orientaciji«, »konstruktivnem delu« itd., ki jih »Narode« dan na dan mota iz sebe. Prvič: vsak otrok ve, da se niti v Sloveniji niti na Hrvatskem ljudstvo ne nagiba k režimski politiki, nasprotno se čezdaljebolj odvrča od nje in zahteva politične in gospodarske samovlade. »Narode« hoče ljudem natvezti nekaj, česar ni, kar pa on želi, da bi bilo. To pa dela tako grobo, da mora sleherni človek uvideti, kako »Narode« farba sebe in druge. — Drugič: Podkupi režim lahko enega ali par ljudi, ki so za kakšno upravniško mesto ali pa za kakšen red itak vedno napredaj, ne bo pa kupil ljudstva. — Tretjič: V SLS je »Narode« streljal z najdebelejšimi kalibri, odkar obstoja. Nobena laž mu ni preveč neumna, da je ne bi o njej izrekel. Ljudstvo to dobro ve; ve pa tudi, da so vse liberalne psovke, laži in obrekovanja od SLS odletete kakor od železnega zida. »Narodovci« otrobi teknejo zgoj oni »visoki in elitni družbi«, ki se imenuje »napredna inteligenca«, pravi in resnični slovenski inteligenci pa so se že davnej pristudili. Zato naj »Narode« le kvasi naprej o »konstruktivnem preobratu« v prid režima, ki ga nikjer ni.

+ »Schön bitten! Caro!« »Slovenski narod« zopet rohni zoper revizijo ustave in politično zakonodajno samostojnost Slovenije. Priporoča drugo revizijo, revizijo mi-

šljenja! Kakšno naj bo to mišljenje, nam pove takole: »Srbi onkraj Save naj se nauče nekaj več zaupanja do nas, ki smo iz avstrijskega robstva prišli v svobodno državo, naj upoštevajo, da i mi ljubimo to skupno našo domovino in da hočemo mi iz nje napraviti silno in mogočno državo, za to naj ne odklanjajo našega sodelovanja v državni upravi, predvsem pa naj ne zavračajo, kakor se to čisto dogaja, naših dobrohotnih predlogov in nasvetov za zboljšanje naše zares skrajno slabe uprave zgolj pod pretvezo, da je vse ničvredno, kar prihaja od nas, ker je — avstrijskos! Na drugi strani pa je tudi skrajni čas, da se mi prečani že končno enkrat odvadimo se postavljati s svojo takozvano visoko kulturnostjo, ki je čisto samo fikcija, zlasti pa prenehamo si domišljati, da prihaja vse zlo samo iz Beograda, ko je vendar gotovo, da je mnogo krat vir zla v nas samih. Te preorientacije v našem mišljenju in delovanju je nam nujno treba, pa ne pride nikdar več na tapet ne revizija edinstva, ne revizija države! — Torej: Srbi naj store to in to, Srbi naj upoštevajo blagohotno naše želje in potrebe, Srbi naj ne zavračajo naših nasvetov, Srbi naj ne bodo hudi na nas, Srbi naj nas ljubijo in nas ne brajajo, Srbi naj nam oprostijo, da smo bili robovi... Mi Slovenci pa moramo prenehati sklicevati se na našo kulturo, katero sploh ni, Slovenci moramo prenehati slabo misliti o Belgradu, Slovenci moramo nasprotno se zavedati, da pravzaprav vir vsega zla tiči v nas!... — Res, prava pasja mentaliteta. »Schön bitten, Caro, brav sein!«

+ Shod SLS se je vršil v nedeljo, dne 16. t. m. na Robu. Poročal je posl. Škulj. Tu se je pred par tedni trudil g. Pucelj, da bi z raznimi zavijanji in grdimi lažmi preslepil ljudstvo in ga prepeljal v SKS kot v letu 1920 del fare, pa vsi naporji so ostali brezuspešni. Začetkom shoda je par fantičev poskušalo motiti shod s skrajno nezrelimi medklici, a zborovalci, ki so napolnili lepo novo društveno dvorano, so krepko zahtevali mir, na kar so mladeniči odkurili v gostilno prodajat svojo politiko. V poldrugo uro trajajočem govoru je poslanec Škulj obrazložil delo Jugoslovanskega kluba, kazal na posledice pogubnega centralizma in njihove očete — samostojneže, pojasnil napore SKS priti zopet do veljave, ki bi jo zopet zasukali v svojo korist, na kar so zborovalci zaklicali: »Ze poznamo te tiče!« Shod se je zaključil z resolucijo, ki odklanja kuluk in izraža zaupnico Jugoslovanskemu klubu. Med lokalnimi potrebami se je po udarjalo posebno potreba dovršbe ceste proti Lužarjem, ki se je projektirala že leta 1913 in potreba ustanovitve lastnega poštnege urada.

Za obrambo slovenščine v ljudski šoli.

Kdo se ne spominja, kakšno ogorčenje je nastalo vedno v slovenski javnosti, kadar je skušala avstrijska vlada kaj slovenskega okrniti v naših šolah? Vse slovenske časopisje brez razlike strank se je ob takih trenutkih navadno znašlo v skupni obrambi. Le tako je bilo mogoče, da smo se Slovenci obdržali skozi stoletja na površju, naš slovenski jezik izpopolnili in nismo utonili v tujem morju. Koliko smo imeli v tistih časih preganjanja učiteljev, ki so šli pri naši učeči se mladini daleč preko učnega načrta in so na ta način poglabljali slovensko zavest v srca naših mladih!

Kaj čudo, da smo se ob razpadu Avstrije globoko oddahnili, misleč, da je preganjanje našega slovenskega jezika za vedno konec in da je vendar enkrat napočil čas, ko nam bo mogoče v svojih šolah teme-

M. J. Lermontov:

»Bela«.

(Iz ruščine prevedel — r. —)

(Dalje.)

»Slabo,« je govoril štabni stotnik: »kamor pogledaš okoli sebe, sama megla in aneg; sam ne boš vedel, kdaj se boš zvalil v prepad ali pa zagazil v globok sneg. Ta vražja Azija, prav kakor njeni ljudje.«

Vozniki so kričali in tolkli s palicami konje, ki so se upirali, se trudili, toda niso se ganili z mesta, čeprav so jim biči tako prigorjajali. »Vaše blagorodje,« je končno rekel eden od njih. »Danes itak ne pridemo v Kobi. Ne bi liraje obrnili na levo. Tam je nekaj črnega — najbrže kože. Tam vedno vedrijo popotniki; pravijo,« in je pokazal na ostale, »da bi že vozili, če jim daste za vodko.«

»Vem, bratec,« je rekel štabni stotnik. »Vem, bratec, brez tebe. Eh, te bestije. Samo vodka jim je v mar.«

»Toda priznajte,« sem rekel jaz, »da če njih ne bi bilo, bi bilo še mnogo slabše.«

»Vseeno, vseeno,« je mrmral oni, »takoj najdejo priliko, ki jo izrabijo.«

Obrnili smo se na levo. Prišli smo do šveh koč, za silo zbitih iz desk. Gospodarji so nas radevolje sprejeli. Pozneje sem izrekel, da jih oblastva plačujejo in jih pre-

skrbujejo z živežem, le zato, da bi ob nerju sprejemali popotnike pod streho.

»Vse gre po sreči,« sem rekel in sedel k ognju: »sedaj mi povejte naprej svojo zgodbo o Beli; prepričan sem, da se ni tako končalo.«

»In sedaj ste prepričani?« mi je odgovoril štabni stotnik in se mi zvito nasmehnil.

»Zato, ker tako vendar ne bi bilo vse v redu; kar se je čudno začelo, se mora tudi čudno končati in torej...«

»Uganili ste!«

»Me veselil!«

»Dobro, le veselite se, meni pa je težko, kadar se spominim. Prekrasno deklo je bila Bela. Tako sem se navadil lanjo, kakor da je moja hči in tudi ona me je imela rada. Povedati vam moram, da jaz nimam družine: o očetu in materi že dvanaest let nisem dobil nobene vesti; da bi se pa oženil, mi ni uspelo preje, sedaj pa — veste — se že ne spodobi; pa bi silno rad, da bi imel koga. Ona nam je torej pela in plesala narodne plesse... in kako vam je plesala. Videl sem naše mestne gospodične, enkrat sem bil v Moskvi v odlični družbi pred dvajsetimi leti, — vendar, — ni, da bi primerjal. Grigorij Aleksandrovič jo je ljubil z vsem ognjem in jo takorekoč nosil na rokah, ona pa je postala lepa pri nas, da je bilo kar čudno. Ah, kako je bila vesela, ka-

ko se je vedno šalila z mano s starcem... Bog ji odpusti!«

»Toda ko ste ji povedali o smrti njegove očeta!...«

»Dolgo smo ji skrivali, dokler se ni popolnoma privadila svoje okolice; ko smo ji pa povedali, je jokala dva dni, potem pa se je umirila.«

Štiri mesece je bilo vse, da ni moglo biti boljše. Menda sem že povedal, da je Grigorij Aleksandrovič strastno ljubil lov. Včasih mu je kar tako prišlo, da ni mogel zdržati za trdnjavskim ozidjem. Nekoč je bil zopet ves zamišljen: hodil je po sobi in imel roke sklenjene na hrbtu. Odšel je, ne da bi komu kaj rekel. Prebil je zunaj celo jutro; drugi zopet in to vse bolj pogosto. »To pa ne pomeni dobro,« sem si mislil, »nekaj ni v redu med njima.«

Nekega jutra sem odšel k njima; še sedaj mi je pred očmi: Bela je sedela na postelji v črni baržunasti obleki. Bila je blede in žalostna, da sem se kar prestrašil.

»A, kje je Pecorin?« sem vprašal.

»Na lovu.«

»Je odšel danes?« Molčala je, kakor da ji je težko odgovoriti.

»Ne, že včeraj,« je končno odvtrnila in globoko vzdihnila.

»Ali se mu je kaj pripetilo?«

»Včeraj sem vez dam mislila, mislila,« mi je rekla med solzami: »izmislila sem si najrazličnejše nesreče; da ga je morda ra-

nil kak divji kaban, da ga je kak Čečen odvedel v gore... A sinoči se mi je začelo zdnevati, da me več ne ljubi.«

»Prav zares, draga moja, hujšega si nisi mogla izmisliti.«

Zaplakala je, potem pa je ponosno dvignila glavo, otrla solze in nadaljevala:

»Če me že ne ljubi, kdo mu pa brani, da me ne pošlje domov. Jaz ga ne silim. Toda če bo šlo tako naprej, bom šla pa kar sama, saj nisem sužnja, jaz sem knežje hči.«

Začel sem ji prigovarjati. »Čuj, Bela! saj veš, da ne more venomer sedeti pri tebi, kakor da bi bil prišit za krilo. Mladost, kaj hočeš; rad drvi za divjačino; ko se nadvija, pa zopet pride. Če se boš žalostila, se mu boš res odtujila.«

»Prav res, prav res,« je odgovorila. »Vesela bom.« Vesela bom.« S smehom je pograbila svoj bobenček, začela je peti, ple-sati in skakati okoli mene; vendar tudi to ni trajalo: zopet se je sesedla na posteljo in zakrila obraz z rokami.

Kaj mi je bilo storiti z njo? Nikdar nisem imel opravka z ženskami. Mislil sem in mislil, s čim bi jo utešil, toda ničesar si nisem izmislil: nekaj časa sva oba molčala. Neprijeten položaj.

Koncem koncev sem ji rekel: »Če hočeš, se pojdeva malo izprehajati pred trdnjavo. Vreme je prekrasno.« Bilo je v septembru. In res, dan je bil prekrasen, sve-

ljito gojiti slovenski materni jezik. Toda vsi znaki kažejo, da smo se, vsaj za enkrat, temeljito zmotili. Slovenski jezik se v naših ljudskih šolah ne goji več tako skrbno in temeljito, kakor nekdaj, ko smo imeli zato veliko manj prilike. Srce mora boleti vsakega zavednega Slovenca ko vidi, kako se slovensčina danesomalovažuje in že takorekoč sistematično izriva iz naših ljudskih šol. Zato se pa naši otroci mučijo s srbohrvaščino in cirilico in to na škodo slovensčine. Nič bi ne imeli proti učenju srbohrvaščine in cirilice, ko bi se poučevala šele v četrtem ljudskoškolskem razredu. To bi popolnoma zadostovalo, kajti otrokom, za katere se ve, da ne bodo prestopili v srednje šole, zadostuje popolnoma, da razumejo srbohrvaščino in da pišejo cirilic za silo. Kdor je tako naiven, da misli, da se bodo kmetski otroci, ko odrastejo, posluževali srbohrvaščine ali v cirilici pisali, se pač temeljito moti. Za one, ki bi prestopili v srednje šole, je pa še časa dovolj, da se jo priučijo. Ob sebi umevno je seveda, da bi se srbohrvaščina tudi na srednjih šolah ne smela poučevati na škodo slovenske materinščine. Toliko ozira zahteva že naš slovenski ponos (seveda, kdor si ga je ohranil). Za še večjo nesmisel pa se mora smatrati današnje pretirano propagiranje srbohrvaščine in cirilice na naših ljudskih šolah, ako se pomisli, da ta jezik poučujejo osebe, katere ga po veliki večini niti same ne obvladajo in se ga takorekoč sami šele za silo sproti učijo. Že dosedaj se je v ljudski šoli slovensčina gojila v zelo skromnem obsegu. Kako bo to šele izgledalo v nekaj letih! So li naši slovenski jezikoslovci, pisatelji in pesniki zato pilili naš jezik in ga spravili na današnjo višino, da bi ga sedaj izvestni »jugoslovenci« mrevarili ali pa ga še celo pregnali iz naših šol? Nel do tega ne sme priti! Slovensčina mora v naših ljudskih šolah zopet dobiti ono veljavo, katere ji kot materinščini gre. Kdor pa slovensčino sovraži, naj pa gre na jug, kjer učiteljev in učiteljic itak primanjkuje. Na ta način bo vsem ustrezno, ker bo vsak lahko gojil to, kar ljubi.

Ako se danes Slovenci zgražamo nad italijanskimi fašisti, ki preganjajo naš slovenski jezik iz šol naših neodrešenih bratov in sester, potem mora naše zgražanje veljati v tem večji meri onim, ki preganjajo slovensčino doma v naših lastnih šolah. Ni treba pripomniti, da je temu v prvi vrsti kriva učiteljska demokratarija, ki iz ostudnega klečeplastva žrtvuje materni jezik, da se prikupi belgrajskim mogotcem, ki hočejo Slovenijo počasi posrbiti. Proti temu bo treba mobilizirati ljudstvo.

Dnevne novice.

Seznami za kuluk. Okrajna glavarstva so od občin zahtevala, da do začetka januarja pod strogo kaznijo sestavijo sezname za kuluk. Občine pa od davčnih oblasti niso mogle dobiti seznamov davčnih obvezancev. Davčne oblasti so stale na stališču, da morajo občine te sezname plačati. Občine pa so ugovarjale, da morajo to državni organi narediti brezplačno. V sled tega se doslej večina občin seznamov ni mogla sestaviti. Glavarstva so občinam grozila s strogimi kaznimi. Zupanska zveza je opetovano posredovala, da se naj sezname davčnih obvezancev občinam dajo brezplačno na razpolago. Včeraj, dne 18. t. m. sta v isti zadevi posredovala pri g. fin. delegatu dr. Savniku litjiski župan Lebinger in poslanec Kremžar. G. delegat je izjavil, da še lekom dneva izda okrožnico, da naj davčne oblasti svoje sezname dajo brezplačno na razpolago. Nato sta goraj imenovana posredovala pri pokrajinski upravi, kjer sta g. dvorni svetnik Kremšek in okrajni gla-

var Mencinger obljubila, da se z ozirom na to, ker se bodo davčni spiski zakasnil, podaljša tudi občinam rok za sestavo seznamov za kuluk. V tem oziru bodo okrajna glavarstva dobila navodila od pokrajinske uprave.

Iz Novega mesta se nam poroča: Značilna za Novo mesto je agitacija posameznih skupin za občinske volitve. Demokratje in samostojni, združeni v Gospodarsko stranko, smatrajo zlasti gostilniške in kavarniške prostore primerne za pridobivanje volivnih pristašev. Radikali love svoje kaline za grožnjo o redukciji uradništva. Stranka »reda in delca« je sklicala v nedeljo, dne 16. t. m. ob 10. shod na Glavnem trgu. Povabila je govornike iz Ljubljane. Narodnim socialcem je prišel na pomoč g. Rupnik, za radikale Podbevškove skupine je pa govoril g. Štefanovič. Rupnik je razmotrival dosedanje gospodarstvo novomeškega občinskega sveta. Ni smel seveda pozabiti klerikalcev, ki predstavljajo »kapitalistično stranko« in vero »uporabljajo v politične namene«. Štefanovič je strašil z Jadransko banko in napadal novomeške radikalne disidente. Obregnil se je tudi ob »klerikalce«, ki žive še od Kreka in Lampeta in baje nič ne delajo. Od domačinov sta govorila g. Meršol in g. Stane Kastelic. Prvi je dolgočasil poslušalce z občinskimi dokladami, s sokolskim domom itd. Stane Kastelic je pa razmotrival samo svoje osebne zadeve, tako da so ga morali opozoriti, da njegov govor ne spada na shod. — SLS z mirno in stvarno agitacijo brez demagogije pridobiva med volivci vedno več simpatij in upa na uspeh. Kdor trezno misli, bo volil z SLS in vrjel 23. decembra kroglico v prvo skrinjico!

Zborovanje Kmetске zveze v št. Petru pri Novem mestu preteklo nedeljo je izpadlo prav lepo. V polni dvorani Katol. doma je poročal o političnem položaju in gospodarski osamosvojitvi prečanov odv. kandidat g. Lavrič. Jugoslovanskemu klubu so izrekli zborovalci zaupnico. Na občnem zboru, ki se je vršil obenem, je bil izvoljen stari odbor.

50 letnica zagrebške univerze. Prihodnje leto bo slavila zagrebška univerza 50 letnico svojega obstoja. Prosvetni minister je za to priliki dovolil 100.000 Din.

Enostaven račun. Poročali smo že, da so »Slovenski Narod« prodali. Kupci so napravili tako-le cenitev:

Poslopje »Narodne tiskarne«	10,000,000 K
Tiskarna	10,000,000 K
»Slovenski Narod«	0 K
Skupaj	20,000,000 K

Toliko je znašala kupnina po čisto pravilni oceni. Izmed družabnikov Praprotnik Žerjav dobi g. Praprotnik prvi dve postavki, dr. Žerjav pa zadnjo, kot po navadi.

Šmartin pri Kranju. V nedeljo dne 16. t. m. se je izvršilo posvečenje novih bronastih zvonov res slovesno. Že pri prvem sv. opravilo je bila udeležba velika. Glavno sv. opravilo je bilo ob 9. uri: pridiga o pomenu zvonov in njih službi, nato slov. sv. maša z obilno asistenco. Po maši se je vršilo posvečenje zvonov, kateremu je prisostvovala velikanska množica vernikov domačinov in tujcev, ki je z napetostjo sledila celebiram in nenavadnim obredom. Pridigoval, celebriral in posvečeval je č. g. dr. Čekal, stolni kanonik. Dan je bil izredno lep. Sonce je sijalo kakor v poletju. Ob dvanajstih je slovesnost zaključilo poldansko zvonjenje. Prvič je povabil k molitvi naš veliki zvon svoje farane, katerim se je bralo na obrazih ganotje in veselje.

Isobraževalnim društvom! »Slovenska Straža« je te dni razposlala društvom božič-

prebлагородni, le on ni nič pri miru.« »Zavpij!« sem mu dejal smeje. »Ej tovariš,« je zakričal stražar in pomahal z roko, »poka-kaj malo, čemu se vrliš kakor vrtavka.« Kazbič se je res ustavlil in je postal pozoren, najbrž je mislil, da se bomo razgovarjali z njim, čemu tudi ne. Moj grenadir pa je pomeril, pok, in šlo je mimo; le prašen oblak se je dvignil na polju. Kazbič je udaril konja, ki je skočil v stran. Vzpel se je na stremenih, nekaj kriknil, zagrozil z bičem in pognal.

»Da te ni sram!« sem dejal stražarju. »Vаша blagorodje; on išče smrti,« je odgovoril, »takega pa ne ubiješ kmalu.«

Čez četrte ure se je Pečorin vrnil z lova. Bela se mu je vrgla na vrat in ni našla niti ene trde besede za vso dolgo odsotnost. Celo jaz sem bil jezen nanj. »Pomislite,« sem govoril, »prav sedaj je bil tamle ob reki Kazbič, in streljali smo nanj; paziti se boste morali pred njim; ti ljudje so maščevalni; mislite, da on ni uganil, da ste tudi vi veliko pomagali Aramatu! In prisegel bi, da je preje spoznal Belo. Jaz sam vem, da mu je pred letom dni silno ugajala; saj mi je pravil. Mislite, da ni zmožen, da bi jo ugrabil...« Pečorin se je zamislil. »Da,« je odgovoril, »biti moramo oprezní... Bela! odslej ne boš smela več hoditi na trdnjavo obzidje.«

(Dalje sledi.)

ne razglednice v razprodajo. Ker je dobiček namenjen našim bratom, prosimo, da društva te razglednice gotovo razprodajo. Prodajna cena je 4 K za komad, društva pa dobe 25 odstotkov popusta. — V Ljubljani se razprodajajo te razglednice v društveni pisarni, Miklošičeva cesta (hiša Vzaemne posojilnice) in v prodajalni KTD (Ničman).

»Slovenski Straži« je Vzaemna posojilnica nakazala 250 Din. Iskrena hvala!

Še enkrat prosimo zaupnike, ki so prejeli večje število izvodov koledarčica Jugoslovanske kmetске zveze, naj ga v služaju, da ga ne morejo razpečati, takoj vrnejo tajništvo Jugoslovanske kmetске zveze, Jugoslovanska tiskarna. Kdor ga ne upa razpečati in ga vendar ne vrne pravočasno, nam lahko napravi občutno škodo. Obenem prosimo naše zaupnike, da v božičnih praznikih za koledarček pridno poagitrirajo in nam do novega leta gotovo dopošljejo po položnici izkupiček.

Dijaška kuhinja v Kranju. Odbor Dijaške kuhinje v Kranju je izdal poročilo za šolsko leto 1922—1923. Hrano je dobivalo začetkom leta 39 dijakov, kasneje 28. Dohodkov je imela kuhinja 92.112 Din, stroškov pa 36.226 Din.

Nov načrt za mednarodno sodišče. Senator Lodge je predložil svojim tovarišem v republikanski stranki nov načrt za svetovno sodišče. Podrobnosti še niso znane, ve se le toliko, da je načrt čisto drugačen nego je ustroj sedanjega mednarodnega sodišča v Haagu.

Književna 50 letnica Paula Bourget. Francoski pisatelj Paul Bourget je te dni praznoval 50 letnico svojega književnega delovanja.

Graški proti Schabl umrl. Dne 17. t. m. je v Gradcu umrl inf. prošt in mestni župnik pri Sv. Krvi Georg Schabl, star 76 let.

Padanje brezposelnosti v Avstriji. Vlado poročilo v avstrijski narodni skupščini naglašja, da je v Avstriji v času od aprila do septembra t. l. število brezposelnih padlo od 160 na 80 tisoč.

Roparski napad pri Bitolju. Pred nekaj dnevi sta dva roparja ponoči napadla hišo Kuzmana Stojčevića pri Bitolju. V boju s roparjema sta bila oče in sin ranjena. Roparja sta oplenila hišo in odpeljala seboj očeta in sina. Med potjo se je očetu posrečilo, da je pobegnil. Naslednji dan je dobil oče pismo od roparjev, v katerem sta zahtevala 300 napoleonorov kot odkupnino za ujetega sina. Roparja zasledujejo, vendar doslej brez uspeha.

Ponesrečen napad Arnavtov. Te dni so ponoči skušali na Ohridskem jezeru pri Bitolju izkrcati Arnavti. Naša omejena straža, ki je zapazila, da se bližajo čolni, jih je skrita pričakovala. Ko je videla, da so oboroženi Arnavti, je pričela streljati in jih je prepodila.

Skok s četrtega nadstropja. Iz Belgrada se poroča: Ruski begunec Joachim Simeonovič Jermonjev je skočil preteklo soboto skozi okno četrtega nadstropja in je obležal mrtve. Njegovi prijatelji pripovedujejo, da se je Simeonovič zadnji čas udal pijači in da je večkrat kazal znake zmedenosti.

Pobegi. Pred par dnevi je ukradel mersarski pomočnik Pavel Svetel v Senčurju pri Kranju svojemu očetu 2 obleki in 4000 kron gotovine in je pobegnil bržkone preko meje. — Hlapce Janez Čufar je izvalil od Ane Grünthal v Domžalah več obleke, ostal dolžan okrog 200 kron in pobegnil. — Od svojih stanodajalcev v Ljubljani v Metelkovi ulici 2 je pobegnil 11 letni dečko Ivan Kolanič. Fant je črno oblečen in ima zelenkast klobuk. — Iz blaznice na Studencu je pobegnila umobolna Franja Firar, doma nekje pri Konjicah.

V hiralnici Sv. Jožeta v Ljubljani se nahaja bolnik, ki je gluhonem in nekoliko umobolen, okrog 35 let star, srednje velik, ima nekoliko golše. Fant ne pove niti, kdo je, odkod in kaj je. Kdor bi kaj vedel, naj naznani hiralnici ali policiji.

Ukradena puška. Ivanu Pamgartnerju na Studencu pri Ljubljani je bila ukradena lovska puška, vredna preko 4000 kron.

Bazne nesreče. V tovarni »Cinalc« v Celju si je zlomil ključavnicar Frano Zibret želno kost in si je ranil tudi možgane. Prepeljali so ga v bolnico, mož je smrtno nevarno ranjen. — Pri spraviljanju hlodov je padel v Kokriških gozdih gozdnemu delavcu Francu Kremžarju hlod na levo nogo in mu jo zlomil. Pripeljali so ga v ljubljansko bolnico. — Voznik Franc Šuštar v Podgorici si je zmečkal pri razkladanju levo roko. — V tovarni A. Westen v Celju si je zmečkal delavec Martin Zdošek pri stikalnici desno roko. V tovarni za kopita »Brüder Winkler« v Sevnici si je obrezal delavec Jožef Povše na stroju po levi roki. — V tobačni tovarni v Ljubljani se je obrezala Angela Oblakova na stroju za rezanje cigarete po desni roki. — Zagor Jožef Sitar si je poškodoval desno roko na motorni žagi za drva. — V Tržiču se je ponesrečil pri stavbni tverdki »Slograd« delavec Jožef Berger. Dobil je težke zmečkanine na desni roki. — Pri Falski elektrarni si je zmečkal pri polaganju kablja delavec Franc Cebo levo roko. — Pri gradnji železnice v Ljutomeru je padel delavcu Frideriku Bucku na levo roko vagonček za material in mu jo zlomil. Prepeljali so ga v bolnico. — V mariborski tkalnici Doctor I. drug je zagrebil tkalni stroj delavko Zorko Dvoršak in ji tako poškodoval desno roko.

Tobačna tovarna v Ljubljani bo prodala na ustmeni dražbi dne 31. januarja 1924 ca 4000 kg kompostiranega tobačnega prahu. Pogoj dražbe so na vpogled v ekonomiji tobačne tovarne. 8035

Kar Vi potrebujete, je Elzaftud. To prav domače sredstvo prežene Vaše bolečine! Poizkus na pošiljka 27 Din. Lekarna Eug. V. Feller, Donja Stubica, Elza trg št. 134, Hrv.

KOLEDARSKA REFORMA.

Kakor poročajo grški listi, se je izkazala reforma pravoslavne koledarja kot težko izvedljiva. Tozadeven sklep je sicer sprejet po svetu vesoljnega patriarha skoro od vseh pravoslavni cerkva, a vendar ostaja na papirju. Jugoslovanska cerkev, katere se je v načelu izjavila za izpremembo koledarja, a odložila njeno izvršitev na nedoločen čas, ne dela v tem oziru izjeme. Množica, posebno na deželi, se trdovratno upira vsem, četudi zgolj zunanjim izpremembam cerkvenega življenja. To se nanaša predvsem na Rusijo, kjer se je izvršila koledarska reforma le v maloštevilnih večjih mestih, dasi sta jo pripoznala oba tabora: patriarh Tihon in Živa cerkev. Uresničenje koledarske reforme zahteva toliko sprememb in dislokacij praznikov, zlasti velikonočnih, da so težave skoro nepremagljive. Treba je veliko dela, preden se vse ovire premagajo.

Primorske novice.

Gonja proti poslancu Ščeku. Tržaški liberalni krogi s čudno zagrizenostjo nadaljujejo gonjo proti poslancu Ščeku. »Edinost« priobčuje strupene napade proti njemu kakor proti največjemu škodljivcu in izdajalcu narodne stvari. To hujskanje med pristaši »Edinosti« ni ostalo brez učinka in poslanec Šček je prejel iz teh krogov brezimno pismo, v katerem mu groze s smrtjo. Istočasno pa poslanca Ščeka z enakozagrizenostjo preganjajo Italijani, ki ga sumničijo veleizdaje na korist Jugoslaviji ter ga zalezujejo z bodalom v rokah.

Smrtna kosa. V Dolini pri Trstu je umrl zvest narodni delavec in buditelj Ivan Piciga. Bil je neumoren pevovodja in učitelj godbe po vseh bližnjih društvih, a revežem, vdovam in sirotam svetovalec in pomočnik v pravnih zadevah — vse za »Bog plačaj«. Umrl je kot dober kristjan. N. v m. p. 1

Koroške novice.

k Enooka pravica. Na koroških sodiščih se še vedno godi tako, da sodnik najprej vpraša stranko, kakšnega političnega prepričanja je. Kdor se prizna za Slovenca, je stvar že izgubil. Tako pravica na Koroškem škili z enim očesom izpod zaveze.

k Izseljevanje. Kako »dobro« se godi koroškim Slovincem v novi Avstriji, pričja dejstvo, da se zelo širi izseljevanje v Ameriko. Mladi, nadpolni ljudje zapuščajjo rodno grudo in hite v Ameriko iskat boljše srečo. Iz Ledine je zadnje mesece odpotovalo preko morja večje število slovenskih fantov, med njimi splošno priljubljeni Joško Tratnik, ki je bil najboljša moč tamkajšnjega pevskega in izobraževalnega društva.

Gospodarstvo.

PREDSTAVNIKI USNJARKE IN ČEVLJAR-SKE INDUSTRIJE V BELGRADU.

Po iniciativi ljubljanske sekcije velike usnjarske industrije in sporazumno s »Savezom industrijalaca v Zagrebu« so se v dneh 13. in 14. decembra zbrali usnjarski in čevljarški industrijalci v Centrali industrijskih korporacij v Belgradu pod predsedstvom g. Jean B. Pollaka. Zlasti velika je bila udeležba iz Srbije. Iz Slovenije so bile navzoče tvrdke: Carel Pollak, Ljubljana, zastopana po Jean B. Pollaku in dr. Meglerju, Fran Woschnagg in sinovi (Soštanj) po Fran Woschnaggu, Petovica d. d. (Ptuj) po dr. Fermevcu, ministrstvo trgovine in industrije sta zastopala načelnika ministrstva gg. dr. M. Todorovič in Milivoje Savič. Ustanovila se je centralna sekcija usnjarske in čevljarjeve za vso kraljevino, ki se udruži v Centrali industrijskih korporacij. Obravnavala so se najprej vprašanja glede trgovinske pogodbe z Avstrijo in zlasti uvozna in izvozna carinska tarifa. V vseh točkah se je končno dosegla soglasnost, ki je tem tehtnejša, ker so se kompromisnim putem spravile v sklad zahteve usnjarske po eni in čevljarjeve po drugi strani, s čimer je dana garancija za objektivnost in pravilnost skupnih predlogov. Posebno pozornost zaslužijo stvarne zahteve za izboljšanje postopanja pri izkoževanju surovih kož. Tozadevni zaključki se naj po podrobnih predlogih uveljavijo v vsej krajevini.

Udruženi usnjarji in čevljarji so se podali dne 13. decembra k g. ministru trgovine in industrije Drag. S. Kojiću, ki je temeljito razpravljaj predloge centralne sekcije. Zagotavljal je deputaciji svojo smotreno podporo. Pod vodstvom g. Jeana B. Pollaka se je vsa delegacija zglasila pri g. ministru financ dr. Stojadinoviću. Stvarni argumenti govornikov so tudi tukaj dosegli priznanje in razumevanje. Dne 14. decembra je sprejel delegacijo industrijcev obeh strank ministrski predsednik N. Pašić. Delegacija je imela vtis, da so bila njena prizadevanja uspešna in da je storila koristno delo za stabiliziranje naše trgovinske politike in za napredek domačega gospodarstva.

NEMŠKE REPARACIJE.

Svet je navadno napačno poučen, koliko je Nemčija že plačala. Poincaré in njegovi tovariši hočejo vsoto seveda pokazati manjšo, nemško dnevno časopisje pa tudi pretirava. Nehvalne naloge objektivne pojasnitve se je lotil monakovski profesor nacio-

nalne ekonomije Lujo Brentano in je z jamstvom svojega znanstvenega imena podal svetu račun, koliko je plačala Nemčija do konca leta 1922. Samo čistih reparacij je naročnil na skoraj 42 milijard elatit mark! Dvaindeset tisoč milijonov! Nekatere postojanke so prav zanimive. Čistega denarja je plačala Nemčija malo manj kakor dve milijardi, premoža in koka za dve milijardi in pol, pomorskih in rečnih ladij je dala za štiri milijarde in tri četrtine, železniškega materiala za dve milijardi, nevojaške zapuščine ob zahodni fronti ravno toliko, saarski premogovniki so dali nad eno milijardo, odstopljena državna last je vredna pet milijard, odstopljene zahtevke skoro devet, likvidaciji zapadla privatna nemška last v inozemstvu pa skoraj dvanajst milijard. Druge datjave, ki jih ne morejo računati na reparacijski konto, ki jih je pa versailleska pogodba Nemčiji nalozila, so znašale dobrih štirinajst milijard! Med postojankami so zanimivi stroški, notranje zasedbe, proračunjeni na malo manj kot na eno milijardo, oddane vojne ladje s poldrugo milijardo, nevojaška zapuščina na vzhodni fronti z eno milijardo, vojaška in industrijska razorožitve z devetimi milijardami t. t. d.

Prejšnjih 42 milijard in teh 14 da skupaj 56 milijard! To so pa samo direktne datjave. Gospodarska vrednost zgubljenih dežel seveda tu ni vračunjena, je pa ogromna. Znan ameriški ekonom Keynes pravi, da je dala Nemčija že dosedaj relativno več kakor pa Francija 1870-71.

g Izvoz lesa. Po podatkih iz Belgrada se je v prvih 3 četrtletjih t. l., to je od 1. januarja do 30. septembra izvozilo 904.632 ton lesa v skupni vrednosti 1058 milijonov dinarjev. Lesa za gorivo se je izvozilo za 111 milijonov dinarjev, gradbenega lesa pa za 947 milijonov. Najvažnejše dežele, v katere gre naš les, so Italija, ki je uvozila našega lesa za 350 milijonov dinarjev, Francija, v katero je šlo za 32 milijonov, Ogrska (29 milijonov), Avstrija (25 milijonov), Nemčija (22 milijonov). Potem pridejo: Grška, Svica, Egipt, Tunis in Anglija.

g Kurz dinarja v oktobru. Povprečni kurz dinarja v mesecu oktobru je znašal na pariški borzi 6.58 centimov, v New Yorku 1.18 centa, in je v Londonu notiral funt sterling 387 dinarjev. Na Dunaju je znašal kurz za 100 dinarjev 81.678 avstrijskih kron.

g Dolgovi Srbije Ameriki. Dolg Srbije, ki ga je napravila med vojno pri severnoameriških Združenih državah, je znašal 31. avgusta preteklega leta 58.4 milijonov dolarjev. K tej vsoti so pristete tudi neplačane obresti v znesku 7.3 milijona dolarjev. Preračunan v dinarje znaša 5 in četrt milijarde dinarjev. Od začetne vsote osnovnega kapitala odpade 26.1 milijona dolarjev na predume ameriške vlade tekem vojne do februarja l. 1919. 25 milijonov dolarjev pa je zaračunanih za prepušeni vojni material. Po oficijelnih podatkih je plačala Srbija na obrestih 600.000 dolarjev, kar je seveda premalo. Sedanji dolg znaša točno 58.441.000 dolarjev.

g Cene vinu v Dalmaciji. Zadnje čase se je plačevalo vino v okolici Šibenika po 4 dinarje liter. Povprečno so imela vina 11.5 stopinj, boljša 12.5 stopinj alkohola.

g Polom velike lesne trvdke v Karlovcu. Filip Fröhlich in sinovi v Karlovcu, ki je tudi lastnica žage v Karlovcu, je ustavela izplačila. Pasiva znašajo 15—16 milijonov dinarjev. Ba je se ceni tudi premoženje na toliko, toda v najboljšem času ga bo težko realizirati. Glavni upniki predlagajo, naj se nad trvdko proglasi konkurz.

g Svetovni pridelek hmelja. Svetovni pridelek hmelja znaša po zanesljivih cenitvah 810.000 meterskih stotov ali okoli 200.000 stotov (39%) manj kakor v preteklem letu. Največji pridelek je v Angliji s 225.000 stoti, potem v Uniji 140.000 stotov. Za Jugoslavijo se glase cenitve med 22 do 24.000 centov. Za svetovni konzum bodo pritegnili tudi stare zaloge.

BORZA.

Zagreb, 18. decembra. (Izv.) Devize: Italija 8.8475—8.85, London 387.25—387.50, New York 88—88.25, Pariz 4.6250—4.6750, Praga 2.56—2.567, Dunaj 0.124750—0.1250, Curih 15.4750—15.50. — Valute: dolar 87.25.

Curih, 18. decembra. (Izv.) Devize: Pošta 0.0902, Italija 24.87, London 25.09, New York 87.50, Pariz 30.05, Praga 16.80, Dunaj 0.009075, Sofija 4.05, Belgrad 6.5250. — Valute: n. a. K 0.0081.

Ljubljanske novice.

PREDAVANJE G. SEVERJA.

Dvorana Mestnega doma je bila snoči že ob 8. uri polna. Malo pozneje došli so se komaj prerili v njo. G. Božidar Sever, vidno shujšan, je s palico počasi prišel k mizi, pri kateri je radi slabosti vsled želodčnega krvavljenja sede preda val 7 četrt ure. V uvodu je rekel, da predava o tem radi tega, da se javnosti slovenski, ki se je po časopisju zavzemala za njegovo rešitev, zahvali ter jo prosi, naj se še naprej poteguje za njegove jugoslovanske sotrpine, ki še vedno trpe v ogrskih ječajh. V prvem delu je opisal svoje trpljenje v zaporih, l. 1914. (pol leta) v avstrijskih, leta 1919. (7 mesecev) v ogrskih, l. 1922. in 1923. zopet 20 mesecev v ogrskih ječajh. L. 1919. je bil že od boljševoikov obsojen na smrt, a se je rešil, ko so delavci napravili upor, da bi osvobodili ženske, ki so bile zaprte radi draginj-

skih nemirov. L. 1922. je bil ujet 6 km onkraj državne meje pri Dolnji Lendavi. Naprtli so mu vse polno zločinov proti ogrski državi, na primer da je kot gerent Dolnje Lendave delal po navodilih jugoslovanske vlade, da je pisal vladi, ko je prišel rajni kralj Karel v letalu na Ogrsko, ter bil sokriv, da je Jugoslavija takrat mobilizirala, vsled česar Ogrji takrat ni so prišli do habsburškega kralja, itd. Dalje so mu očitali, da je pri razmejitveni komisiji delal v prilog Jugoslavije, torej sama dejanja na našem teritoriju, ki Ogrji nimajo o njih nič soditi. Omenjal je grozno trpljenje v ječajh ter srečna naključja, vsled katerih je ostal pri življenju. Zahvalo je izrekel našemu vojnemu atašeju in poslanstvu v Budimpešti, naši vladi v Belgradu, apostolskemu nunciju, ki so se brigali zanj, ter slovenskim poslancem, ki so vedno in vedno intervenirali na vse mogoče načine.

V drugem delu je govoril o političnih razmerah na Ogrskem. Na Ogrskem vladajo teroristi, Horthy jih podpira. Ogrska simpatizira z Italijo. Italija deli velike nagrade za učenje italijanskega jezika v italijanskih kurzijah v Budimpešti ter pošilja orožje na Ogrsko preko Avstrije. Ogrska išče zveze z Bolgari in Turki ter podpira njih dijake. Ravno tako podpira ali celo vzdržuje jugoslovanske dijake iz bivše Ogrske, ki se zaprisežejo s častno besedo za ogrski iredentizem. Stike išče Ogrska celo z Albanci, da sklene sovražni obroč okoli Jugoslavije. Ogrska ima veliko, točno delujočo špijonažo v naši državi ter ima v evidenci vse narodno delo v bivših ogrskih pokrajinah.

Predavatelj omenja h koncu, da je imel pri veselju, ki ga občuti pri vrnitvi, prvi mučni utis v tem, da je spoznal iz časopisja v domovini, kako se doma protežirajo ravno tisti, ki so nas zapirali, obešali in mučili ter še vršijo to delo. Proti takemu postopanju je treba več opreznosti ter ljubezni do lastnih sinov in lastne domovine.

Občinstvo je g. predavatelju v zadnji misli in na spleh burno pritrdjevalo ter mu h koncu naredilo prisrčno ovacijo, znanci pa so mu osebno čestitali k osvoboditvi ter mu želeli skorajšnje ozdravljenje.

Ij Nekaj pa le nese. Pod tem naslovom je priobčil pretekli teden »Slov. Narod« članek, v katerem je na nestvarnen način napadel uslužbence cestne električne železnice, češ, da so priredili zahvalno zabavo v neki gostilni v Vodmatu v zahvalo obč. svetniku »Jožetu« in bivšemu »socialist«. Na ta nesramen napad podajajo uslužbenci cestne železnice sledeče pojasnilo: 1. Ni bila to zahvalna zabava, ampak društveni sestanek, na katerem so bili zastopani obč. svetnika Jože Pirč in Tokan, strokovni tajnik Zveze jugoslovanskih železničarjev g. Sovre ter tajnik delavske zbornice g. dr. Likar, ki so poročali o akciji za zboljšanje službenega razmerja uslužbencev elektr. cestne železnice. Glavno pažnje je ta sestanek posvetil vprašanju starostne preskrbe, ki je še dceela neurejeno; 2. Da se je ta sestanek moral vršiti pozno v noč, je razlagati s tem, da je mogla polovica uslužbencev priti na istega šele po 10. uri. 3. Ker nimamo lastnih društvenih prostorov, se je vršil sestanek v gostilniških prostorih, kjer si je po sebi umevno tudi vsak privoščil kozarec vina in nekaj prigrizka. Ta društveni sestanek je pa izrekel najtoplejšo zahvalo obč. svetu ljubljanskemu, njega županu dr. L. Periču, zlasti pa obč. svetniku Jožetu Pirču, ki je vodil celo akcijo smo trenu in nepristransko, nadalje obč. svetniku Tokanu, kot članu kontrolne komisije, končno društvenemu predsedniku tov. Jurarju, strokovnemu tajniku ZJZ g. Sovretu kakor tudi tajniku delavske zbornice dr. Likarju. Društveni sestanek je ugotovil, da gre velik del uspeha na rovaš obč. sveta kakor uslužbencev samih. Temu stvarnemu pojasnilu si dovoljujemo podati še sledeče pripombe: Občin. svet ljubljanski, ki je leta 1899. pod županovanjem Iv. Hribarja sklepal pogodbo z dunajsko družbo, ni poskrbel, da bi pogodba vsebovala vsaj par vrstic, v katerih bi se določalo službeno razmerje uslužbencev e. c. z. tako, da je bila občini odvzeta vsaka dejanska možnost prisiliti družbo do pravične mezdne ureditve. Ugotavljamo nadalje, da se je zadnja stavka po zaslugi vladnega komisarja g. dr. Senekoviča ponesrečila, ker je g. komisar izjavil, da se ne bo vmešaval v mezdne zadeve uslužbencev, čeravno bi ti tudi sedem let stavkali. Pribiti moramo dejstvo, da je šele sedanji občinski svet našel pot, da prisili družbo do izpolnjevanja po pogodbi prevzetih dolžnosti napram občini ter da da uslužbencem možnost do človeka vrednega življenja. Uslužbencem dobro znanemu dopisniku, ki se pa nikdar ne nahaja v damski družbi, pa odgovarjamo samo eno: Poznali nas niste tedaj, ko se je šlo za izboljšanje našega gmotnega položaja, zato Vas prosimo, da nas pustite v veselih urah popolnoma v miru. V naše pomirjenje želimo cenj. dopisniku vesele praznike in srečno novo leto. — Uslužbenci e. c. železnice.

Ij Iz Spodnje Šiške se nam poroča: Od vodnjik dalje imamo zelo slabo razsvetlavo v Šiški in to moramo zelo drago plačevati. Sicer pa, če rabimo električno luč, je treba poleg elektrike še posebej petrolejsko svetilko, drugače se nič ali zelo malo vidi, kar se lahko vsakdo prepriča, ako poseti šišensko brivnico, kjer ima brivec poleg treh žarnic še petrolejsko svetilko, da vidi goste briti. Zarnice pa gore tako kilavo, da ne dajo od seba nika-ke svetlobe in če se hoče kaj poiskati v sobi,

se mora v to svrhu prižgati svečo. Ne rečemo, nič čez slabo razsvetlavo ob času povodnji, ker zoper vremenske nezgode ni pomoči, sedaj ko je voda odtekla, bi pa bil že čas, da električni zopet dobro sveti, da ne bo treba za otroke pri učenju še posebej žgati petrolejskih svetilk. Potrpeli smo dovolj dolgo časa, a ker se ne zboljša električna razsvetljava, smo prisiljeni to javno grajati. Upamo, da bo ta opomin zadostil in da se merodajni krogi pobri- gajo, da dobimo zopet svetlo luč.

Ij Smrtina kosa. V ponedeljek 19. t. m. je nenadoma preminul g. Edvard Gregorič, sodni uradnik. Pokojni je bil blaga duša in skrben družinski oče. Bil je poštenjak in priljubljen povsod. Pogreb bo danes ob pol 15. uri. Naj v miru počiva!

Ij V vednost gospodinjam in služkinjam. Z dnem 17. 12. 1923 je Poselska zveza prinesla svoje poslovne knjige v pisarno JSZ na Stari trg št. 2. L. Otvorila je posredovalnico za delo. Na to opozarjamo vse gospodinje in služkinje. Uradne ure Poselske zveze so vsak dan od 8. zjutraj do 12. ure popoldne. Vse služkinje, ki iščejo dela in vse gospodinje, ki iščejo služkinj, naj se med temi urami obračajo na pisarno Stari trg 2. I. n. *Tajništvo.*

Ij Slovensko udruženje družav in Ljubljani. *L. Trefla znanstvena seja* se vrši v četrtek 20. t. m. točno ob petih pop v predavalnici zavoda za soc. hig. zaščitito dece (splošna bolnica). Predava: dr. Matija Ambrožič, šef zavoda: *Uloga zdravnika v zaščiti dece.* Demonstrira: 1. Predavatelj: *Empyema thoracis pri dojenčku.* 2. Dr. Tekla Kenk: *Stalitični pregled vzrokov smrti dece v Ljubljani in okolici v zadnjih treh letih.* — Odbor. — II. *Odborova seja* se vrši v petek 21. XII. ob pol osmih zvečer v knjižnici ženske bolnice. Ker je seja važna, se pričakuje udeležbe vseh odbornikov. — Predsednik.

Ij Porodne obravnave se bodo končale v petek. Danes se vrši obravnava proti Jožetu Petriču in Oskarju Vovku zaradi tatvine. V četrtek, dne 20. dec. se vršita dve obravnavi in sicer proti Ivanu Pečnikarju zaradi zapeljavanja še ne 14 letne »kraljice in pa proti Josipu Lontarju, ki je obtožen umora. V petek 21. dec. pa prideta na vrsto za »matične slučaja in sicer proti Josipu Kovatu zaradi tatvine in proti Antonu Kafježu zaradi goljufije. Zadnja obravnava bo jako obsežna.

Ij Dva pisalna stroja sta bila zopet ukradena in sicer od sobote do ponedeljka. Eden je bil ukraden na vseučilišču in sicer iz zaklenjene sobe dekanata filozofske fakultete. Stroj je bil znamke »Mercedes« št. 15.302, vreden 20.000 kron. Drugi pa je bil ukraden na magistratu in sicer iz pisarne obrtnega referata. Bil je še dobro ohranjen, znamke »Oliver«, vreden tudi 20.000 kron. Obe tatvine sta bili tako predrzno in obenem spretno izvršeni, da ni pustil tat prav nobene sledi. To mora biti brzkonca neka predrzna družba, ki se je lotila tatvine pisalnih strojev in mora imeti dobre informacije, stroja pa odvažajo najbrže preko meje. V kratkem je bilo ukradenih sedaj že 5 pisalnih strojev in nimajo od nobene tatvine še niti najmanjše pozitivne sledi.

Ij Tatvine v Ljubljani v Rožni dolini v hiši št. 191 je bilo ukradeni trem strankam več moškega in ženskega perila v skupni vrednosti do 2000 kron — V Koritkovi ulici 20 sta bili ukradeni Katarini Bijkajovi iz podstrešja 2 rjubi iz boljše- ga platna in več ženskega perila v skupni vrednosti do 3000 kron. V Vodmatu sta bili ukradeni Ani Smolnikovi iz drvarnice dve ročni žagi in pa sekira v vrednosti 400 kron. Delavcu Jakobu Omerzu je ukradel neki možki, ki je bil znan le pod imenom in je bil bajje po poklicu konjedec, srebrno verzičico, vredno 2000 kron. Jo prošal nekje v Ljubljani in polegnil brzkonca na Primorsko, odkoder je prišel.

Ij Opozarjamo na oglas kuhinjske posode tvrdke »Fortuna«, Krekov trg 7 poleg Mestnega doma. *Najcenejše in najnovejše obleke* za dame in gospe dobite samo: *Selenb ul. 3. Gridar & Mejač.*

Ij Restavracija P. Košak, preje Ferline, Krekov trg, toči od 12. t. m. Colarič-Paleskini: doljen- ska žametna črtina, Kerinovo: belo vino iz »Gadove pečice, lastni pridelek, prvovrstno vino priznanih vinogradnikov. Specialteta letošnj! »burgunde«.

Ij Opozarjamo na današnji oglas tukajšnje tvrdke C. J. Hamann, ki ima svojo trgovino v nedeljo pred prazniki ves dan odprto. *

Narodno gledišče.

DRAMA.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Sreda, 19. decembra: DANES BOMO TIČI. — Red A.

Četrtek, 20. decembra: NJU. — Red D.

Petek, 21. decembra: MOGOČNI PRSTAN. — Red C.

Sobota, 22. decembra: NJU. — Red E.

Nedelja, 23. decembra ob 3 popoldne 2 × 2 = 5, ljudska predstava; ob 8 zvečer MOGOČNI PRSTAN — Izven.

Ponedeljek, 24. decembra ZAPRTO.

OPERA.

Začetek ob pol 8. uri zvečer.

Sreda, 19. decembra: SEVILSKI BRIVEC. — Red E.

Četrtek, 20. decembra: MIGNON. — Red B.

Petek, 21. decembra ZAPRTO, generalna vaja.

Sobota, 22. decembra: NOTREDAMSKI ZVONAR. — Izven.

Nedelja, 23. decembra: TOSCA. — Izven.

Ponedeljek, 24. decembra ZAPRTO.

Gostovanje gospe Tinke Wesel-Polla. Danes in jutri zvečer gostuje v operi gospa Tinka Wesel-Polla in sicer poje danes za red E vloga Rosine v »Seviljskem brivcu«, jutri pa Filino v operi »Mignon« za red B. — V soboto dne 22. decembra

je v operi premijera Frane Schmidtove opere »Notredamski zvonar«. Opera pride na oder pod taktirko G. Mataičiča ter v režiji g. Šesta s popolnoma novo opremo. Predstava je izven.

Orlovski vestnik.

Polovična vojnja po državni in južni železnici je dovoljena za vse žlane in članice, ki se udeležijo zbora delegatov J. O. Z. v nedeljo 23. t. m. Vozni listek iz vstopne postaje do Ljubljane velja tudi za nazaj, zalo se na kolodvoru ne sme oddati. Vsi udeleženci zbora delegatov (oz. podzv. sveta) dobe na podlagi članske izkaznice v pisarni O. P. potrdilo o udeležbi. Vozni listek s tem potrdilom je potem veljaven za vožnjo nazaj.

Vsem odseke, ki sami ne pošljejo delegata, opozarjamo, da še pravočasno pošljejo pismeno pooblastilo na svoj (ali sosedni) okrožni odbor, ki pošlje vsaj po enega delegata na največ 10 odsekov.

Vse krožke, ki sami ne pošljejo delegatka, opozarjamo da še pravočasno pošljejo pismeno pooblastilo odboru svoje (ali pa tudi sosednje) arenje, ki potem pošlje za največ 10 krožkov vsaj po eno delegatko.

Sentjakovski Orel v Ljubljani. V četrtek 20. t. m. ob 8. uri zvečer je običajni četrtletni občni zbor v prostorih Prosvete. Udeležba za vse redne žlane obvezna, starežine in podporni člani vabljeni.

Knjižnica Društva narodov.

Malokdo, ki pride v Zenevo, pozna to zanimivo knjižnico. Saj še celo večina domačinov ne ve nič o njej. Kdor pa pride noter, je osupnjen, toliko je tam knjig in časopisov, naneošenih iz svega sveta. Osupnjen je pa tudi o načinu, kako hitro lahko vsak dobi to, kar išče.

Knjižnico upravlja izborna organizatorica gospodična Florence Wilson; vodi jo v njenem delu misel sporazuma vseh narodov sveta. Strokovni specialisti predelajo metodčno vse literarne vire s polja geografije, zgodovine, socialnih naprav, etnografije itd. vseh v poštev prihajajočih narodov. Nato jih uvrtijo in vsako delo dobi svoj prostor. Če v seji Društva narodov slučajno potrebujejo kak vir, ga dobio v par sekundah. Glavna naloga knjižničnega vodstva je zbiranje dejstev in posredovanje njih uporabe. Že med vojsko so bili nekateri narodi organizirali take knjižnice za svoje državnike. Angleži so imeli svojo »Historical Section of the Foreign Office« — zgodovinski oddelek zunanjega ministva —, Francozi na sorbonneskem vseučilišču »Comité d'Etudes« — študijsko društvo i. t. d.

Ko se je Društvo narodov naselilo v Zenevi, so morali seveda ves sistem razviti. Knjižnica je postala rezervoar, iz katerega vodijo kanali v vse oddelke, donajajočo tvorino vsem, ki jo potrebujejo. Dejstveni rezervoar predstavlja vse kulture in civilizacije, ki so tako ali tako spojene z Društvom narodov. Življenje v teh prostorih, služečih nekakaj hotelskemu obratu, je včasih prav mrzlično. Stalno tajništvo Društva narodov bi svojih zamožnih nalog pač ne moglo reševati, če se ne bi moglo opirati na pomoč pridnih knjižničnih uradnikov, organiziranih od gđne Wilson. Včasih se mora delo izvršiti izredno hitro; v slučaju spora med Jugoslavijo in Albanijo so bili vsi izveščki, karte in drugi pripomočki pripravljeni v enem tednu v taki popolnosti, da so jih lahko predložili Društvo narodov v diskusijo.

Razmotrivajoč neštete naloge, ki jih morajo obdelati posamezni oddelki tajništva, začnemo šele prav razumevati pomoč knjižnice. Vzemimo iz raznih oddelkov samo nekatere, pa vidimo že najbujnejšo vrsto: finance, zakonodajo, državnoznanstvo administracije, probleme tranzitne trgovine, razoroženje, militarizem, mornarstvo, zrakoplovstvo, higijeno, politiko, socializem, informacije, oddelek za prestavljanje, mednarodno pisarno itd. Snov za publikacije raznih oddelkov, ki jih Društvo narodov redno izdaja, prihaja večinoma iz virov, ki so šli v tej ali oni obliki najprej skozi knjižnico.

Izveščke časopisov oddajajo vsak teden v obliki indeksa posameznim oddelkom. Ves material o delavskem vprašanju predela mednarodni delavski urad, ki ima svojo posebno knjižnico, s primernim strokovnim osebjem. Začetki splošne knjižnice v Londonu leta 1919 niso bili bogve kaj pregledni; sedaj se je pa knjižnica hitro razvila v idealno napravo, ki pomeni duševno središče dela, ki ga vrši Društvo narodov.

Kakor omenjeno, ima glavno vodstvo zbirke ameriška specialistinja na polju knjižničarstva, ravnateljica gđna Wilson; pomaga ji 18 uradnikov. Razvrščene in klasificirane so pa knjige in karte po Dewey-sistemu, ki ga imajo deloma vpeljanega tudi že na Angleškem.

Knjižnica GLOBUS

Kompoti in gelee

VRHNIKA

Prosveša.

pr Vestnik »Dejanja sv. Destinva Jezusovega, 44. zvezek, je na razpolago od petka naprej...

pr Za homiletični list, ki se snuje, se je oglašilo doslej šele tristo reflektantov. Vsaj 700 jih mora biti...

Ljubljanska porota.

Prva obravnava večeraj se je vršila proti Francetu Podbevšku, pos. sinu na Ravnah, ki je bil obtožen hudodeletva...

Obtoženka je bila stara 15 let, ko ji je umrla mati, oče pa je bil takrat na vojni. Ko se je vrnil od vojakov...

Pozvedovanja.

Izgubila se je večeraj opoldne boa (vidra) od trgovine Piškur na Starem trgu od trgovine Men-

cingar na Sv. Petra c. Pošten najdijel naj jo odda proti nagradi M. Klopčič, sopr. jeta. paznika, Resljeva c. 12.

Zenska, ki je pozabila dne 15. decembra na trgu na mlektarskem vozičku življajnske potrebščine, jih dobi nazaj v Dravljah št. 22.

Poslano.*

Podpisani smo obiskovali pri krojevalni tečaj za dame in gospode v Židovski ulici št. 5 in se najtopleje zahvaljujemo njega vodji gosp. S. Potočniku za njegov trud...

Za damski tečaj v imenu vseh: Ivanka Brus. Za moški tečaj v imenu vseh: Avg. Babnik.

* Za vsebino tega dopisa odgovarja uredništvo te, kolikor določa zakon.

Meteorološko poročilo.

Table with 6 columns: Čas opazovanja, Barometar, Termometer, Varnostni indeks, Nebo, Padavine. Data for 17.12.21h, 18.12.7h, 18.12.14h.

300% prihranaka nudi primeroma usnjenem potplatu Palma kavčukov potpetnik in potplat. Pridobivajte novih naročnikov!

Jaslice pripravne za male cerkve — in tudi privatne — po zelo nizki ceni NAPRODAJ. J. Lindtner, Florijanska ul. 11, Ljublj.

Samostojno kuharico ter PLACILNO NATAKARICO, pošteno sprejemem s 1. januarjem 1924 na manjšo gostilno v Ljubljani. Pojasnila daje TOMC JOS., med 12.—2. uro op., Zrinjskega cesta št. 5, I. nadstropje. 8016

ČEVLJARJA ki je zmožen samostojno izvrševati svoje obrt, SPREJME ZAVOD v Ljubljani. Naslov pove uprava lista pod št. 8045. Za odgovor naj se priloži znamka 1 Din.

VEČLETNI ZADRUŽNI URADNIK samost. knjigovodja, ISČE stalnega mesta kot knjigovodja ali tajnik večje hran., posoj. ali dr. zadruga. — Ponudbe pod šifro »TREZEN« na upravo »Slovenca«.

Korespondentinja obvladajoča strojepis, slovenščino, srbohrvaščino, nemščino in knjigovodstvo. SPREJMEMO takoj ali z novim letom. V poštev pridejo le samostojno delujoče moči z daljšo prakso, ne pa volonterke. Ponudbe s potrebnimi referencami pod šifro »Korespondentinja 8022« na upravo.

Kupim PSA-ČUVAJA volčje pasme. — Cenj. ponudbe pod šifro »KAMNIK« na upravo »Slovenca«.

PENZIONIRANI administrativni poročnik ISČE primerne službe; govori in piše slovensko, srbsko-hrvatsko in nemško, tudi cirilico piše popolno. Oženjen brez otrok gre tudi na deželo. — Naslov v upravi »Slovenca« pod številko 8046.

STRUGARIA Izvrstno samostojno moč isčemo za toksični nastop. Ponudbe na OSJEČNU LJEVAONICU ŽELJEZA I TVORNICU STROJEVA D. D. OSJEK.

KUPIMO vsako množino vreč močnatih, 85 kg-skth, celih, brez krp KRALJ & BOLHA, LJUBLJANA, Dunajska cesta 33.

Šivalne stroje EXCELLA z 10 letnim jamstvom najnižji izdajek kupite najceneje pri trdki J. Gorec, Ljubljana Palota Ljubljanske kreditne banke

Ugodna prilika za nakup božičnih daril! A. ŽIBERT močna trgovina v Prešernovi ul., naznanja cenj. občinstvu, da prodaja, dokler traja stara zaloge, razno ZIMSKO MODNO BLAGO po globoko znižanih cenah. — Posebno priporoča: moško in žensko triko-perilo, pletene jopice, nogavice, čepice, rokavice, žepne robce, kravate, moške in ženske srajce, razna švicarska vereniina itd.

Planino popolnoma nov, boljše vrste, takoj naprodaj. Cena ugodna. — Pri prodaji posreduje LUKA SEVNIK, BEVKE št. 2, pošta Vrhnika, postaja Log. 7971

»MARA« Mariborska rafinerija mineralnega olja in kemična tovarna piše: Ob priliki dokončanih adaptacij naših pisarniških prostorov v Vašimi aparati »TOPLODAR« Vam vlijudno poročamo, da smo z istimi povsem zadovoljni in da nam posebno ugaja Vaša naprava, ki ste jo montirali v treh sobah tako, da kurimo iz ene peči, ki stoji v četrti sobi vse tri aparate in tako gredimo z zelo majhnimi stroški naše pisarniške lokale. Neglede na to, da nam sedaj ni treba kuriti v 4 pečeh, temveč samo v eni, ostanje sode vrhutega bolj snažne in enakomerno temperirane. Ker pristadimo z Vašimi »Toplodari« mnogo na kurivu, izrekamo Vam tem potom zahvalo in Vam obenem naročamo, da tudi v naših pisarnah v I. nadstropju montirate po 1 »Toplodar« k vsaki peči in enako tudi v obeh stanovanjih naših gg. prokuristov, tako da bodo sode, ki mejijo na kuhinjo, razgrte z ognjem, ki gorj v posameznih štedilnikih. Z odli. spoštovanjem inž. BREMC. — Naroča se: »Jugometalija«, Ljubljana, Kolodvorska ulica 18 ali R. NIPIČ I. dr., Maribor. 7988

TURINO-FIAT tipa 501 v dobrem stanju ceno NAPRODAJ. — Poizve se: KNJIGOVZEMICA BIVIC, Sv. Petra-cesta št. 29. 8052

OKRASKI ZA BOŽIČNO DREVO božične svečice, jaslice, razglednice za božič in novo leto, kupite na debelo najceneje pri trdki IVAN BAKOVEC, Ljubljana, Sv. Jakoba trg št. 7. 7486

HALO! ČUJETE? HALO! Svetujem Vam, da ja ne kupite preje emajlir. kuhinjske posode predno si ne ogledate blago od NOVODOSLE PARTIJE v veliki izbi pri »FORTUNA« trg. dr. BIZJAK in Comp., Ljubljana, Krekov trg 7-8 (polog Mesta. doma). Engross — Konkur. cene — En detail

Pod lastno ceno razprodajam vso DAMSKO KONFEKCIJO, dokler je še kaj zaloge. — FRAN LUKIČ, Ljubljana, Pred školišo št. 19. 7928 Da se zmanjša moja ogromna zaloge perja in puha dajem v cenah 20% POPUSTA! C. J. HAMANN, Ljubljana, Mestni trg 3.

DVOKOLESA sprejemam v polno popravo, ponikljanje, emajljanje z ognjem in s hrambo preko zime. »TRIBUNA« F. B. L., Karlovska cesta 4, Ljubljana, tovarna dvokoles in otroških vozičkov.

Malo gostilno v Ljubljani ali neposredni okolici, VZAMEM V NAJEM. — Dopisi na upravo lista pod PROSTO STANOVANJE 7955.

Koruzni storži letošnji, dobro posušeni, SE KUPIJO v ljubljanski okolici. — Ponudbe se prosijo na: J. JELENIČ, Stara pot 1, Ljubljana. OBLASTV. AVT. CIV. INZ. A. ŠTEBI teh. pisarna, LJUBLJANA, Dunajska cesta 1 a (v palači Ljublj. kred. banke). Projektira elektr. centrale, poveljuje občine in privatnike ter daje stroj. mnenja.

Najboljši premog. drva in oglje KUPITE najceneje pri DRUŽBI ILIRIJA, Ljubljana, Kralja Petra trg št. 8, telefon št. 220. 2447

P. H. Šivilje gospodinje opozarjamo, da so zopet dospeli najboljši šivalni stroji GRITZNER v vseh opremanh. Pouk v vzemi ter krpanju perila in nogavic (šoflanje) brezplačno EDINO le pri: JOSIP PETELINC LJUBLJANA Sv. Petra n. Mehanična delavnica pod vodstvom priznanega strokovnjaka in mehanika Stanko Galeta na razpolago za šivalne stroje vseh sistemov in koles.

HARMONIJA v popolnoma dobrem stanju in ne več kot 10 ali 12 let star, KUPIM TAKOJ. Cenj. ponudbe na upravnštvo lista pod šifro: »DOBER HARMONIJA 8031«.

JEŽICE KUPI vsako MNOŽINO trvdka JOSIP RENKO SEVNICA ob Savi. — Ponudbe naj se povzoriijo z navedbo cene. 8030

Francis-turbina nova, nerabljena, izdelek svetovnoznane trvdke, za 33 HP naprodaj. — Naslov v upravi pod št. 7838.

KUHARICA starejša, samostojna, vestna, bi za zimsko mesec sprejela primerno službo v mestu. — Naslov se izve v upravnštvo »Slovenca« pod številko 8044.

Inserirajte v »SLOVENCU«! Lepa božična in novoletna darila po znižanih cenah. Oglejte si tudi najboljše šivalne STROJE, 15 letna garancija, skoro polovico ceneje, kakor drugod. Cenik na razpolago. Le pri trdki JOS. SELOVIN-ČUDEN, trgovina z zlatino, srebrnino in šiv. stroji, Ljubljana, Mestni trg št. 13.

Vzamem v najem trgovino z mešanim blagom ali trgov. lokal. Cenj. ponudbo na upravo »Slovenca« pod št. 8050.

Lepo posteljo z žimnico in pa nočno omarico prodam. Ahacijeva cesta 9, pritičje.

Ribje olje zajamčeno pristno, najboljše norveške znamke, dospelo. Lekarna BAKARČIČ, Ljubljana, Karlovska cesta št. 2. — Direktni import iz Kristijanijel 8043

Prazne sode dobro hranjene od strojnega olja, jedilnega olja, petroleja — vsako množino — KUPIMO. — MEDIC, RAKOVČ in ZANKL, tov. olja in firneža, Medvode. Kupim večjo množino hrastovih, obeljenih drogov 4 m dolge na sredini, 9, 10, 11 cm debele. — Le resne ponudbe z navedbo cene franko vagon na upravo lista pod »HRAST«. 8042

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš srčnoljubljeni soprog, predobri oče, sin, brat, svak in stric, gospod Josip Korošec posestnik in restavrater hotela »Lloyd« danes, dne 18. t. m. po dolgi in mukepolni bolezni, previden s tolažili sv. vere, Bogu udano preminul Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v sredo, dne 19. t. m. ob četrt na peto uro iz hiše žalosti, Sv. Petra-cesta 7, na pokopališče k Sv. Križu. V LJUBLJANI, dne 18. decembra 1923. KATI KOROŠEC, soproga. — SILVIJA in LEO, otroka. — ANA KOROŠEC, mati. — MARIJA ARH roj. Korošec, sestra. — FRANC ARH, svak. — PAVLA in RUDI, nečaka. Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena hčerka, sestrica Milka Barbič učenka pri Uršulinkah danes, 18. t. m., ob 1/3 po kratki, mučni bolezni, v 14. letu starosti, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne rajnice se vrši v četrtek, 20. t. m., ob 14. uri iz obče javne bolnice, na pokopališče k Sv. Križu. Ljubljana, dne 18. decembra 1923. ANDREJ in OLGA BARBIČ, starši. ELZA, sestrica. Mestni pogrebni zavod v Ljubljani.

ATELJE »HELIOS« V. BESTER naznanja tužno vest, da je njegov dobri in zvesti pomočnik, gospod Herman Kocjan nenadoma preminul v najlepši dobi 21 let. Vzornemu mladeniču bodi ohranjen blag spomin. Ljubljana, dne 18. decembra 1923.

Namizno perilo **50%** popusta

Posteljno perilo **50%** popusta

galoše
sviterji
gamaše
rokavice
stezniki
nahrbtniki
nočne srajce
snežni čevlji
vezeno perilo
povojne gamaše
damske jopice
volnene jopice
otroške obleke
gumbi za manšete
batistasto perilo
naramnice, podveze
športne potrebšćine
volnene trikot-hlače
otroško Tetra-perilo
moške sportne čepice
kuhinjski predpasniki
volneni in svileni šalji
cele opreme za novorojence

hlače
čepice
brisače
modroki
dokolenke
žepni robovi
perje in puh
vezeni robovi
svilnati robovi
kopalni plašči
jutrane čepice
volnene čepice
ovratniki, manšete
kombineže za dame
flanellate srajce
predpasniki za dame
volnena trikot-krila
moške volnene jopice
fini otroški vozčki
svilena spodnja krila
velika izbira kravat
pristno Jägerjevo perilo
predškarja za ročna dela

Prepričajte se o cenah v mojih izložbah!

Tvrška je bila ustanovljena leta 1866.

C. J. HAMANN, LJUBLJANA, MESTNI TRG 8

Manufakturo in usnje

vseh vrst, najbolje kvalitete, po najnižjih cenah dobite v trgovini »DANICA«, Majzelj & Rajšelj, Ljubljana, Turjaški trg št. 1.

Primerna božična darila!

PAPIR V KASETAH — ALBUMI — NAPOLNILNA PERESA — KOLEDARČKE i. dr. priporoča tvrdka

IV. BONAČ

Ljubljana — Šelenburgova ulica 5.

KISELJAK

ZAGREB BEOGRAD
Hlica št. 69. Balkanska ul. 25
Tel. 18. Tel. 30-05

Brzjavaj: »Stroje«

Zaloga VODNIH SESALK, izdelak Bratov Sigmund — Olomuc.

SALAMA

prvovrstna novo blago povsem zrelo se dobi povsod
PRVA HRVATSKA TVORNICA SALAME, proizvodnja MESA in MASTI

M. Gavrilovič sinovi d. d.

PETRINJA

Generalno zastopstvo za SLOVENIJO: R. BUNC, Ljubljana - Celje - Maribor

Božična darila! Perilo za dame in gospode!

Priproste in najfinejše po najnižjih cenah!

Tvornica perila M. Alešovec

Ljubljana, Cankarjevo nabrežje št. 1.

Klavirje

pesane, harmonije, (tudi igrane) na obroke in posodo. Največja izbira v Jugoslaviji. Velikanska zaloga vseh glasb. instrumentov, strun in muzikalij na debelo in drobno. Alfonz Breznik, b. uč. Glasb. Matice. Ljubljana, Mostal trg 3.

Nepremočljive konjske odeje

za komate, nepremočljive plahte za vozove in automobile v največji zalogi in po najnižjih cenah dobite pri

Vrhovčeva ul. 13 Schotten i drug, Zagreb Brzjavajka: Jure. Telefon 19-65.

NAJVEČJA ZALOGA elektro-motorjev

bakrene žice v vsaki debelini, Bergmannovih cevih, ter vsakovrstnega instalacijskega materijala po najnižjih tovarniških cenah, dobavljata takoj O. N. MAZURAN in COMP., Ljubljana, Dunajska cesta 33. Telefon št. 13, 223, 366, 534.

Za božično in novoletno darilo so najbolj primerni in poceni igračni športni VOZČKI — TRICIKELJNI — najnovjša zmanjšana DVOKOLESA za otroke že od 5 let ter najnovjše samokolnice (holenderji) — otroški vozčki od najcenejših do najfinjših, šivalni stroji itd. »TRIBUNA«, F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozčkov, Ljubljana, Kerlovska cesta 4.

Kupim večje posestvo

eventuelno GRAŠČINO v Sloveniji. Natančni opis in cena pod: »POSESTVO« na Aloma Company, Ljubljana. 7960

Colarič-Faleskini:

dolenjska „žametna črnina“

Kerinovo:

belo vino „iz Gadove peči“

lastni pridelek, prvovrstno vino priznanih vinogradnikov, se toči od srede 12. t. m. dalje v gostilni

P. Košak preje Ferlinec
Krekov trg

Priporoča se nakup najboljših

PFAFF šivalnih strojev.

s 15 letn. jamstvom. Prodaja na obroke! Sočne cene! Dobe se le pri tvrdki

IGN. VOK - Ljubljana

Podružnica v NOVEM MESTU

Šentjanski premog

vseh vrst, popolnoma čisto opran, nudi po originalnih cenah premogovnika v celih vagonških pošiljkah

»Prodajni urad šentjanskega premogokopa«

AND. JAKIL, Ljubljana, Krekov trg 10.

Ravnokar dospeli benečanski šalji — Crepp de Chine po konkurenčnih cenah m 118 Din

A. ŠINKOVIČ nasl. K. SOSS
Ljubljana, Mesni trg 19.

Jugosl. impertno in eksportno podjetje Ing. R. Pečlin

Stroji za vsako industr., lesno in kovinsko; poljedelski stroji in orodje; lokomobili in motorji; vseh vrst tiskalnice; veletrgovina železa za stavbene in konstrukcijske sv. be. Tovarna poljedelskih strojev, livarna za železo in kovine F. Farit izdeluje vse predmete iz litega železa v vsaki množini in velikosti točno po modelih. armature iz medij in kovin za vsako potrebo.

Maribor Trubarjeva ulica 4. Telefon Interurban št. 82.

Glavno skladišče in delavnica tvrdke

Friedrich i Haaga, Maschinenfabrik Wien Prag

Glavno zastopstvo ZAGREB, Račkoga ul. 7 a. Vse naprave za mesarje, klohasičarje in tvorničarje selam. Stalno veliko skladišče strojev in sestavnih delov. Brušenje izvršuje takoj in poceni

Papir za police

Kredenzstreifen

Znamka: Fingerhut

prodaja na debelo

Hrv. industrija papira d. d., Zagreb 1

(Poštanski pretinac 95)

7 Državna razredna loterija

Prvo žrebanje

3. in 4. januarja 1924.

5 premij

100.000 srečk 50000 dobitkov

Absolutna sigurnost državna garancija

Tekom petih mesecev bo

25 milijonov in 650.000 Din

izdanih in v gotovini izplačanih brez kakršnegakoli odbitka.

Največji možni dobitek z eno srečko je

1 milijon 500.000 Din

Daljni odbitki po: Din 500.000

400.000, 300.000, 140.000,

120.000, dva po Din 100.000,

80.000, 70.000, 60.000.

Cena srečke za vsako žrebanje:

1 srečka 80 Din

1/2 srečke 40 Din

1/4 srečke 20 Din

Seznam izdanih srečk takoj po vsakem žrebanju! Nitra, točna in strokovna postrežba!

Naročila iz cele države naj se pošiljajo na Pooblaščenno glavno kolekturo Državne razredne loterije

MEDJUNARODNA BANKA D. D.

(Oddelek razredne loterije)

Zagreb, Gajeva ul. 8

(Poštni predal 122)